

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. René Štepánika v trestnej veci proti obvinenej **J. H.**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 34 T 104/2010 na neverejnom zasadnutí 12. augusta 2014 v Bratislave o dovolaní obvinenej J. H. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 3. mája 2011, sp. zn. 1 To 30/2011, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvinenej J. H. sa **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Žilina z 11. januára 2011, sp. zn. 34 T 104/2010 bola obvinená J. H. uznaná za vinnú z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

23. októbra 2009 v čase od 15,50 hod. do 19,00 hod. v izbe bytu č. X. na J. ulici č. X. v L. M., časť P., pod vplyvom alkoholu po nezistenom konflikte v úmysle usmrtiť prineseným nožom s dĺžkou čepele 12 cm spoločne s odsúdeným J. O. striedavo 25-krát bodli najmä do oblasti krku a hrudníka spredu aj zozadu M. M., nar. X., čím jej spôsobili mnohopočetné bodné poranenia krku a hrudníka s poškodením veľkých ciev krku, krčných orgánov, ľavých a pravých pľúc, pohrudnice a osrdcovnice, s vykrvácaním do pohrudničných dutín a navonok, na následky traumaticko-hemoragického šoku na mieste zomrela.

Za to bola odsúdená podľa § 145 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. por. bola pre výkon uloženého trestu zaradená do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. bol obvinenej uložený ochranný dohľad na 2 (dva) roky.

Podľa § 77 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. bola obvinenej uložená povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody jedenkrát mesačne sa osobne hlásiť u probačného a mediačného úradníka v obvode miesta svojho pobytu.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. bola poškodená T. M., nar. X.. M. X. v Z., okres D. K., trvale bytom L. M., J. X. s nárokom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie obvinená J. H..

Na jeho podklade Krajský súd v Žiline ako súd odvolací rozsudkom z 3. mája 2011, sp. zn. 1 To 30/2011 podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol tak, že obvinenú J. H. podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti citovanému rozsudku Krajského súdu v Žiline podala obvinená J. H. dovolanie, v ktorom uplatnila dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/ a i/ Tr. por., z ktorých prvý predpokladá porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, ďalší, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a ostatný, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinená poukázala na zásadu prezumpcie neviny a z nej vyplývajúce pravidlo „in dubio pro reo“, ktoré podľa nej nebolo súdmi nižších stupňov rešpektované. Rozhodnutie o jej vine nebolo možné

založiť aj na jej priznaní, keďže bolo preukázané, že je mentálne retardovanou osobou, pričom sa vôbec neskúmalo, či je vôbec spôsobilá ku skutku vypovedať. Rovnako tak nebolo možné výroky o vine oprieť o výpoveď spoluobvineného J. O. najmä preto, že jeho tvrdenia odporujú objektívnym zisteniam – absencia krvných stôp na jej odevných zvrškoch, ktoré by podľa vyjadrenia znalca MUDr. Š., PhD. museli byť prítomné, ak by sa zúčastnila útoku. Navyše odsúdený O. na záver konfrontácie s ňou jednoznačne uviedol, že s ním v čase skutku v byte nebola. Ani s týmto dôkazom svedčiacim o jej nevine sa súdy vôbec nevysporiadali. Pri hodnotení výpovedí odsúdeného O. došlo k deformácii tohto dôkazu tým, že prvostupňový súd z jeho výpovede vybral len skutočnosti podporujúce obžalobu a na strane druhej z rovnakej výpovede odignoroval okolnosti, ktoré jej vinu spochybňujú. Osvojenie si skutočností odlišných od odborného znaleckého skúmania a síce, že ani krvácanie tela obete nemuselo nevyhnutne zanechať biologické stopy na oblečení obvinenej, ako to uviedol v odôvodnení odvolací súd, predstavuje nevysvetliteľné popretie akejkoľvek dôkaznej sily odborného znaleckého posudku a v tom spočíva porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Toto spočíva aj v odmietnutí vykonania dôkazu výsluchom jej švagra, ktorý mal potvrdiť, že kritického dňa v čase medzi 15,30 a 16,15 hod. sa obvinená nachádzala doma, ďalej v nezákonnej prítomnosti vyšetrovateľky pri pitve poškodenej a v okolnostiach zadržania obvinenej, ku ktorému došlo skôr ako je uvedená oficiálna doba. Napokon boli odignorované všetky znalecké posudky svedčiace o jej nevine a tiež výpovede svedkov A. M., I. L. a J. F., ktorí potvrdzovali, že boli s obvinenou v čase útoku celkom na inom mieste (v bare Jumbo). Rozsudky súdov oboch stupňov preto vykazujú znaky arbitrárnosti.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. je naplnený tým, že rozhodnutie o vine sa opiera o výpoveď odsúdeného O. z 28. októbra 2009, z ktorej je zrejmé, že otázky krajskej prokurátorky a sudcu pre prípravné konanie neboli protokolované, takže sa nedá zistiť, čo bolo obsahom týchto otázok.

Obvinená J. H. naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. vidí v extrémnom nesúlade medzi právnymi závermi a vykonanými skutkovými zisteniami, resp. v zjavnom rozpore medzi skutkovými zisteniami a vykonanými dôkazmi. Dovolateľka v tejto spojitosti poukazuje aj na rozhodovaciu prax ústavného súdu a Najvyššieho súdu Českej republiky. Celkom na záver obvinená vyslovila názor, že v súlade so zásadou *in dubio pro reo* mala byť oslobodená spod obžaloby.

Z uvedených dôvodov obvinená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 Tr. por. rozsudok Krajského súdu v Žiline z 3. mája 2011, sp. zn. 1 To 30/2011 zrušil (a podľa okolností prípadu aj jemu predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Žilina z 11. januára 2011, sp. zn. 34 T 104/2010) a aby podľa § 388 Tr. por. prikázal odvolaciemu súdu (podľa okolností prípadu súdu prvého stupňa), aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline vo vyjadrení k dovolaniu obvinenej J. H. uviedol, že toto sa z podstatnej časti len formálne opiera o ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c/ a i/ Tr. por., lebo v rámci neho sa v skutočnosti uplatňujú tvrdenia smerujúce k revízií skutkových zistení, ktoré ale nemôžu byť predmetom prieskumu dovolacím súdom. V žiadnom prípade nemožno hovoriť o extrémnom nesúlade medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami súdov oboch stupňov. Čo sa týka namietanej nezákonnosti vykonanej pitvy za prítomnosti vyšetrovateľky, ktorá mala prevziať od znalcov vzorky DNA, o čom neboli upovedomení obhajcovia, nešlo o úkon vyšetrovateľky, ale o znalecký úkon, a preto vyšetrovateľ nemohol obhajcov upovedomiť o úkone, ktorý nevykonával. Okolnosti prvotného obmedzenia osobnej slobody obvinenej nemôžu mať vplyv na zákonnosť meritórneho rozhodnutia súdov v riadnom konaní. Napokon pokiaľ ide o námietku nezákonného použitia výpovede obvineného O., táto nie je namieste, pretože z namietanej výpovede je úplne zrejmé, čo menovaný vypovedal spontánne a čo na otázky prítomných osôb.

Z uvedených dôvodov prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline navrhol dovolanie obvinenej J. H. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané v zákonnej lehote, oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) po tom, ako využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (v danom prípade odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté, s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1, 2 Tr. por., ale súčasne aj to, že dovolanie obvinenej je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por., lebo je zrejmé, že nie sú splnené ňou uplatnené dovolacie dôvody, ktorými je dovolací súd viazaný (§ 385 ods. 1 Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva odvolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak podáva dovolanie minister spravodlivosti.

S poukazom na vyššie uvedenú zákonnú úpravu a skutočnosť, že dovolateľom je v posudzovanom prípade obvinená (ako oprávnená osoba podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), nebolo možné z jej strany použiť ako dôvod dovolania tvrdenú nezákonnú výpoveď pôvodného spoluobvineného J. O. z 28. októbra 2009 a nezákonne vykonanú pitvu poškodenej (v prípade zistenia nezákonnosti pri vykonávaní označených dôkazov by išlo len o naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.), pretože dovolateľke v dôsledku preštudovania spisu aj za prítomnosti jej vtedajšieho obhajcu boli spomenuté namietané skutočnosti známe už v pôvodnom konaní, kde ich ale neuplatnila. Toto zistenie vylučuje ich použitie v dovolacom konaní a možnosť ich prieskumu dovolacím súdom.

Tvrdené zadržanie obvinenej zhruba o deň skôr ako je toto deklarované v trestnom spise pri znemožnení obhajovacích práv, ktoré zákon priznáva aj podozrivej osobe, by bolo subsumovateľné pod porušenie práva na obhajobu a eventuálne aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. za predpokladu preukázania, že sa tak skutočne stalo a že postup orgánov činných v trestnom konaní negatívne ovplyvnil vykonávanie procesných úkonov po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, teda neskoršie výpovede osoby v procesnom postavení obvineného.

V posudzovanej veci z vykonanej prieskumnej činnosti nemožno uzavrieť, že vyššie uvedený stav nastal a teda že je z tohto dôvodu naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Dovolací súd však podotýka, že cez inú optiku prieskumnej povinnosti by bolo nutné pristupovať pokiaľ by bolo podané dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 3 Tr. por. ministrom spravodlivosti.

Právo na obhajobu obvinenej nebolo porušené tým, že súd prvého stupňa odmietol vykonať dôkaz výsluchom švagra obvinenej, keď neodôvodnenie tohto postupu dostatočne a vecne správne nahradil v dôvodoch svojho rozsudku odvolací súd.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. totiž nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por.

Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania pri uplatnení tohto dovolacieho dôvodu je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (bližšie k tomu pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Tdo 45/2009 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7/2011).

Ostatné námietky dovolateľky subsumované či už pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ alebo písm. i/ Tr. por. sú zjavne skutkovej povahy, lebo ich podstata spočíva v nestotožnení sa so zisteným skutkovým stavom, hodnotením vykonaných dôkazov a s rozsahom vykonaného dokazovania. Námietky tejto povahy sú však uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., kedy je oprávnenou osobou na podanie dovolania len minister spravodlivosti. Z toho plynie, že vecne (obsahovo) nezodpovedajú uplatneným dovolacím dôvodom, a preto sa nimi dovolací súd nezaoberal.

Pre úplnosť treba dodať, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. pripúšťa výlučne namietanie právnych chýb, konkrétne vo vzťahu k zistenému skutku nesprávnosť jeho právnej kvalifikácie. Zistený skutok obvinenej J. H. bol právne kvalifikovaný v súlade so zákonom, tejto otázky sa však jej dovolanie vôbec nedotýka, ale výslovne akcentuje skutkové pochybenia so záverom, že nie je páchatelkou činu, z ktorého bola uznaná za vinnú, a preto mala byť oslobodená spod obžaloby.

Preskúmanie vecí z naznačených hľadísk je v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. vylúčené.

Pokiaľ dovolateľka uvádza, že z tohto zákazu existuje výnimka v prípade zistenia, že medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami existuje extrémny nesúlad, jej názor je nesprávny. Evidentne je inšpirovaný zákonnou úpravou v Českej republike, ktorá je ale od slovenskej odlišná (neobsahuje pri dovolacom dôvode obsahovo totožnom s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. výslovný zákaz skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku) a rozhodovacou praxou Ústavného a Najvyššieho súdu Českej republiky.

Vyhovenie návrhu dovolateľky by znamenalo, že v naznačenej situácii (extrémny nesúlad zisteného skutku s vykonanými dôkazmi) by si dovolací súd atrahoval prieskum v rozsahu, ktorý mu zákon nezveruje a porušil by tak ústavný princíp konania štátneho orgánu len v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), ktorý je základným atribútom právneho štátu.

Tvrdené pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú, ako už bolo spomenuté, uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvinenej J. H. odmietol na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. augusta 2014

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová